

Zápis z jednání pracovního týmu RHSD pro zaměstnávání zahraničních pracovníků

27. 3. 2024, 10:00 hodin, Ministerstvo vnitra

Účastníci:

MV: J. Paďourek, P. Novotná, M. Německá, V. Malík, M. Bartoň, J. Sedláková, M. Podušková, O. Brychta, J. Valkus, V. Jirouš

ASO: M. Šubrt

ČMKOS: J. Středula

ZKPS: J. Zikeš, J. Česal

SP: T. Hejlová, J. Hejduková

MPO: L. Prokeš, V. Kubíková

MPSV: K. Štěpánková, P. Silovská

SÚIP: J. Macíček

MZV: M. Smolek, H. Flanderová

Úřad vlády: D. Kadečka

HK (stálý host): M. Pouzarová, M. Zavadská

MZe (přizvaný host): K. Bartošová, J. Srb, I. Vondrášková

MZd (přizvaný host): J. Pokorná

Jednání řídil vrchní ředitel sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání MV, J. Paďourek.

Program jednání:

1) Informace o obsahu připravovaného návrhu zákona „Lex Ukrajina 7“

Členové pracovního týmu si vyslechli informace od MV.

15. března 2024 skončila internetová registrace k prodloužení dočasné ochrany, probíhá vyznačování vízových štítků. Zaregistrovalo se přes 320 tisíc osob s dočasnou ochranou. Do ČR nadále přichází cca 1 300 až 1 500 nových žadatelů o dočasnou ochranu týdně.

MV již pracuje na sedmé novele zákonů Lex Ukrajina.

Bude-li dočasná ochrana prodloužena / nově vyhlášena na úrovni EU, bude podle Lex Ukrajina 7 využit stejný mechanismus prodloužení pobytu.

Lex Ukrajina 7 části osob umožní přechod z dočasné ochrany na zvláštní dlouhodobý pobyt udělený na 5 let. Přechod bude podmíněn splněním určitých kritérií, která stanoví nařízení vlády, mj. 2letou dobou držení dočasné ochrany a ekonomickou soběstačností. U té budou zohledněny pouze legální zpojistněné a zdaněné příjmy. U rodin bude posuzován souhrnný příjem. Držitelé zvláštního dlouhodobého pobytu budou mít volný přístup na trh práce.

Přechod z dočasné ochrany do cizineckého pobytu nelze provést na bázi individuálních správních řízení na žádost cizinců. Ministerstvo vnitra samo ze zákona vytvoří seznam osob splňujících podmínky podle údajů evidovaných orgány státní správy. Osoby ze seznamu vyjádří souhlas cestou internetové registrace.

Na základě dotazů ČMKOS ohledně kontrolních a bezpečnostní rizik a personálních kapacit OAMP bylo dále ze strany MV upřesněno, že bezpečnostní služby budou mít přístup k seznamu osob s nárokem na přechod do zvláštního dlouhodobého pobytu, podmínkou bude i pozitivní lustrace v národních systémech a Schengenském informačním systému; limitujícím faktorem je hlavně kapacita pracovišť biometriky.

Ze strany ČMKOS zazněla doporučení využít možnost zkrácení legislativního procesu u Lex Ukrajina 7, jde o případ hodný zvláštního zřetele, a opatrnosti v informační kampani ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu pro citlivost tématu a s ohledem na financování z veřejných prostředků. ČMKOS se do šíření informací rovněž zapojí.

MV dále informovalo, že pro držitele dočasné ochrany i ostatní cizince funguje nový webový portál (frs.gov.cz), Klientské centrum pro poskytování informací cizincům a informování přes síť Facebook (skupina „Naši Ukrajinci“ pro držitele dočasné ochrany).

MPSV informovalo, že v ČR je evidováno 123 tisíc zaměstnaných držitelů dočasné ochrany. Každý týden jich přibude asi 1 300 (což se značně kryje s počtem osob, kterým je dočasná ochrana každý týden nově udělena). Zpojistněné pracovněprávní vztahy tvoří asi 88 % (oproti cca 45 % v roce 2022). Zaměstnanci však mívají velmi nízké mzdy. MPSV bude k zákonu Lex Ukrajina 7 realizovat informační kampaň skrze službu EURES.

KZPS podpořila možnost přechodu do zvláštního dlouhodobého pobytu podle Lex Ukrajina 7 a bude se podílet na informování zaměstnavatelů.

2) Aktuální situace a připravované změny v oblasti pracovní migrace

MPSV informovalo, že zpracovalo návrh nařízení vlády stanovícího seznam zemí, jehož občanům bude umožněn volný přístup na trh práce. Seznam zahrnuje tyto státy: USA, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Velká Británie, Japonsko, Jižní Korea. Návrh bude po připomínkovém řízení a před předložením vládě projednán i na plenárním jednání tripartity. Předpokládaná účinnost legislativní změny je k 1. červenci 2024.

ČMKOS vyjádřila pochybnost ohledně vhodnosti zařazení Jižní Koreje na seznam a doporučilo zohlednit u všech zemí reciprocitu při zaměstnávání občanů ČR.

MZV informovalo, že po navýšení kvóty pro pracovní migraci na zastupitelském úřadu v Ulánbátaru od 1. 1. 2024 byl spuštěn outsourcing náběru žádostí o zaměstnaneckou kartu a nově je úspěšným žadatelům poskytována i stručná předodjezdová informační příprava v mongolštině. Probíhají konzultace s mongolskou stranou. Intenzivně se pracuje na zajištění chodu zastupitelského úřadu v Manile, a to i přes jeho rekonstrukci. Náběr žádostí o zaměstnanecké karty skrze outsourcing pokračuje. Byla ustavena konzultační spolupráce s filipínskou stranou. MZV zaznamenává velmi nízkou kvalitu žádostí o zaměstnanecké karty,

V Mongolsku je nekompletních až 60 % žádostí, na Filipínách až 80 %. Je třeba apelovat na zaměstnavatele, aby došlo ke zvýšení efektivity.

MPO a SP informovaly členy pracovního týmu o přípravě nového migračního projektu pro indonéské pracovníky, který navrhl Svaz průmyslu a dopravy v návaznosti na projekt realizovaný v roce 2023 ve prospěch firmy Škoda Transportation. Cílovou skupinou migrantů budou studenti a absolventi indonéských polytechnických škol ve věku do 29 let. V ČR budou v zájmu rozšíření kvalifikace až na 2 roky vykonávat práci v profesích řemeslnického typu (ISCO 7) na základě zaměstnaneckých karet. Projekt bude určen jen pro velké firmy s minimálně 500 zaměstnanci, které budou indonéské pracovníky přijímat hromadně, minimálně po 100 osobách. Zaměstnavatelé budou povinni zajistit na své náklady pro indonéské pracovníky veškerý servis spojený s jejich příchodem, pobytem i návratem. Hromadné náběry pobytových žádostí zajistí zastupitelský úřad v *Jakartě*. Kapacita projektu je 1 tisíc osob ročně a za tímto účelem bude třeba cestou novelizace nařízení vlády navýšit současnou kvótu pro *Jakartu*.

HK informovala o problému vysoké fluktuace filipínských pracovníků (až 30 %), kterou zaznamenávají zaměstnavatelé, kteří jsou členy Hospodářské komory. Náklady firem na získání filipínských zaměstnanců jsou vysoké kvůli regulaci pracovní emigrace na filipínské straně. Zaměstnanci často odcházejí už po 6 měsících, často bez řádného ukončení pracovněprávního vztahu. Přecházejí pak i k firmám, které nemají akreditaci od filipínského Ministerstva pro pracovní migranty (DMW) k zaměstnávání filipínských občanů. HK navrhuje neumožnit filipínským pracovníkům změnu zaměstnavatele po 6 měsících a zakotvit povinnost setrvat u původního zaměstnavatele až 2 roky v akreditačních dokumentech.

Zkušenost HK nepotvrdily SP a KZPS, prodloužení doby omezující změnu zaměstnavatele nepodpořily. Podle průzkumu mezi členskými zaměstnavateli není fluktuace filipínských pracovníků tak velká.

Zásadní nesouhlas s omezením možnosti měnit zaměstnavatele vyslovila ČMKOS. Je nutno soustředit se na důvody odchodu filipínských zaměstnanců, zejména mzdy. Zaměstnanci legitimně využívají svá práva.

MV upozornilo, že nová unijní směrnice o jednotném povolení neumožní omezit dobu povinné práce u prvního zaměstnavatele na déle než 6 měsíců. [*Pozn.: Směrnice byla přijata 12. dubna 2024*].

MPSV informovalo o jednání s filipínskou ambasádou, kde byla fluktuace projednávána. Je vysoká, dotčené firmy zařazené v Programu kvalifikovaný zaměstnanec přitom poskytují filipínským pracovníkům solidní podmínky. Zaměstnanci si zpravidla nikdy nestěžují, jejich odchody bývají nepředvídatelné. Jsou silně zaměřeni na výši mzdy, podmínky, které musí zajistit zaměstnavatel akreditovaný filipínským DMW jsou ochotni obětovat, např. standard pro ubytování. Filipínským pracovníkům je třeba vysvětlit, jak řádně ukončovat pracovněprávní vztahy; filipínská strana pro ně realizuje po-příjezdové informační školení.

ČMKOS v reakci na to upozornila na své opakované výzvy k překladu českého zákoníku práce. Podle zjištění ASO v praxi mnohdy zahraničním zaměstnancům nejsou překládány ani instrukce v rámci školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

3) Informace o aktuálním vývoji v souvislosti s předložením nového zákona o pobytu cizinců

MV informovalo, že MV po vypořádání meziresortního připomínkového řízení projednalo návrh nové právní úpravy s Legislativní radou vlády. Vládě bude předložen nový cizinecký zákon v létě, Poslanecké sněmovně na podzim. Ve spolupráci s MPSV probíhá jednání o provázání plánovaných změn zákona o zaměstnanosti s novým cizineckým zákonem (především propojení konceptu garanta a uznaného zaměstnavatele). Veřejná soutěž na dodávku ICAS bude vyhlášena během dubna.

4) Různé

MPO informovalo o záměru využít kanceláře agentury CzechTrade ve zdrojových zemích pracovní migrace k prověřování firem zprostředkujících pracovníky z dané země, aby českým zaměstnavatelům bylo možno doporučit seriózní partnery pro nábor zaměstnanců.

Podle poznatků ASO ve firmách ubývá kmenových zahraničních zaměstnanců a přibývá těch dočasně přidělovaných agenturami, agentury mají z pronájmu pracovní síly enormní zisky na úkor zaměstnanců.

SÚIP informoval o výsledcích kontrolní činnosti SÚIP v roce 2023 v oblasti zaměstnávání cizinců. (Viz příloha zápisu).

ČMKOS požádala, aby na příštím zasedání pracovního týmu MV informovalo jeho členy jaká je situace v oblasti zapojení ukrajinských občanů do nelegálních aktivit v ČR.

Závěry:

- **Členové pracovního týmu vzali na vědomí informace z oblasti legislativy předložené MV a MPSV: o připravované novele „Lex Ukrajina 7“ a novele zákona o zaměstnanosti rozšiřující volný přístup na trh práce pro cizince z vybraných zemí.**
- **Členové pracovního týmu byli seznámeni s návrhem nového migračního projektu pro kvalifikované indonéské pracovníky a s aktuální situací týkající se pracovní migrace z Filipín a z Mongolska. V diskusi vyjádřili svá stanoviska. Pracovní migrace z Filipín bude důsledně monitorována a zaznamenávané problémy budou společně konzultovány.**
- **MV na příštím jednání pracovního týmu předloží jeho členům informaci o zapojení ukrajinských občanů do nelegálních aktivit v ČR.**

Další jednání bude svoláno dle potřeby.

Příloha: Prezentace SÚIP „Aktivity Státního úřadu inspekce práce a cizinci v roce 2023“

Zapsal: Mgr. Ondřej Brychta

Schválil: PhDr. Jan Paďourek